

ČESKOSLOVENSKÁ VLÁDA VYHLÁŠENÁ V KOŠICÍCH

Před dvaceti lety, dne 4. dubna 1945, jsem složil do rukou presidenta republiky Dr. Edvarda Beneše slib jako člen nové československé vlády, vyhlášené týž den na slovenské půdě v Košicích.

Po pěti letech exilu jsem byl opět doma, ve vlasti. Avšak radost z návratu, byla zkalena obavou o budoucnost a další osud naší země a našeho lidu. Tušil jsem, že boj o svobodu československého lidu a nezávislost republiky, porážkou nacistického Německa nekončí, ale že znovu začíná. Vláda, která vzešla z moskevských jednání, nikterak nenavazovala ani svým vznikem, ani svým politickým složením, ani svým programem na demokratickou tradici koaličních vlád předmnichovské republiky a nebyla také pokračovatelkou exilové vlády londýnské. Poprvé v historii republiky byli ve vládě zastoupeni komunisté a měli v ní nebezpečně silné pozice.

Ačkoliv byla vyhlášena jako "první domácí vláda Republiky", nevznikla z jednání na československém území, nýbrž na území Sovětů a ačkoliv se prohlásila za vládu "široké národní fronty Čechů a Slováků", nevznikla a vzniknout ani nemohla ze svobodné vůle Čechů a Slováků, neboť tato vůle se nemohla v té době ještě politicky a svobodně projevit. Nebyla koaliční vládou dohodou rovnoprávných politických partnerů, nýbrž byla produktem tehdejší situace válečné a mezinárodní i situace vytvořené na československém území postupem Rudé Armády. Vláda vznikla pod tlakem cizí moci, jejíž politické a mocenské zájmy byly ve vládě zajištěny pátnou kolonou československých komunistů, kteří si nevědomě ve vládě počítali většinu, ale obsadili klíčové vládní rezorty a spolu s tak zvanými osobnostmi a kryptokomunisty, jako byl předseda vlády Zdeněk Fierlinger, měli ve vládě rozhodující vliv.

Klade se proto otázka, proč československý demokratický exil a demokratičtí členové Slovenské národní rady přijali v takové vládě účast a proč president republiky takovou vládu akceptoval a jmenoval? Odpověď dává tehdejší naše situace. Neměli jsme jinou možnost a jinou cestu, leda vzdát se boje a ponechat komunistům a jejich kolaborantům volné pole. Západní demokracie by nám byly patrně poskytly právo asyly, ale nic víc. Ne, to jsme udělat nemohli a nesměli a zejména to nemohl a nesměl udělat president. Nemohli jsme ponechat lid jeho osudu. Věřili jsme spolu s presidentem, že doma zvíťazí demokratické jádro a demokratická tradice našeho lidu a spolehali jsme na svobodné volby, které vládní program vyslovně zaručoval.

Uvažovali jsme ještě o jiné možnosti. Když během jednání v Moskvě, uvázla diskuse o složení vlády na mrtvém bodě, hovořil jsem o takové možnosti s předsedou londýnské vlády dr. Janem Šrámekem. Londýnská vláda totiž před odjezdem z Londýna neresignovala, nýbrž její členové pouze dali svoje mandáty předsedovi vlády k dispozici, aby resignaci předložil presidentovi tehdy, až bude dohodnutá nová vláda. Londýnská vláda měla plně uznání Spojenců, včetně Sovětského svazu, a i v Moskvě byl dr. Šrámek jako předseda vlády přijímán a respektován. Na recepci v Kremli samotný Stalin prokazoval Šrámkovi větší pozornost než všem československým komunis-

tům dohromady. Ovšem, že to bylo neupřímné a jenom na oko, ale byla to určitá pozice. Domníval jsem se, že se máme o tuto pozici opřít a nadhodil jsem dr. Šrámkovi, že bychom měli, po dohodě s presidentem, jednání v Moskvě přerušit, pokračovat v cestě na československé území a jednat o novou vládu až doma, buď v Bratislavě, v Brně anebo až v Praze.

Dr. Šrámek řekl, že o takové možnosti také uvažoval, ale že má obavu, že doma může být pro jednání situace ještě obtížnější, neboť i doma budeme pod tlakem Moskvy a v kleštích Rudé armády.

Byla proto volena cesta kompromisu. Dnes by se řeklo, že to byl pokus o koexistenci s komunisty. Nebyl to pokus tak zcela beznadějný, jak ukázaly i volby v roce 1946, v nichž komunisté sice získali silné pozice, ale nikoliv většinu.

Ostatně to přiznal i nejpohnanější komunistický propagandista Václav Kopecký, v knize "ČSR a KSC", která vyšla v Praze roku 1960, kde píše:

... "při návratu na osvobozené území republiky v březnu 1945 ješle za Sovětského svazu do Košic v jednom vlaku dvě mužstva politických činitelů, moskevské mužstvo pod vedením Klementa Gottwalda a londýnské pod vedením Edvarda Beneše. Nesporně londýnské mužstvo myslelo, že si to s námi doma "rozdá" a že nám ve vývoji republiky nakonec urve vítězství. Londýnští činitelé se cítili nějak povzbuzeni. Na počátku května 1945 bylo hlášeno, že americká vojska vstoupila již ze západu na území Československa. Zároveň byly hlášeny různé nejasné zprávy o povstání v Praze. My jsme se blížili k Bratislavě v chmurných úvahách, že to přece není možné, aby Američané přišli do Prahy. Vždyť kdyby tomu tak mělo být, znamenalo by to, že my přece nemůžeme jít do Prahy, obsazené americkými vojsky".

Kopecký tedy přiznává, že komunisté měli z postupu americké armády i z revolučního povstání československých vlastenců smrtelný strach a jediné spoléhali na bodáky Rudé Armády. Bohužel americká armáda se zastavila v Plzni.

PROHLÁŠENÍ

Výboru pro svobodné Československo k 20. výročí osvobození Československé Republiky z nacistické poroby.

Je tomu již 20 let, co v prvních květnových dnech roku 1945 bezpodmínečně kapitulovala Hitlerova Třetí Říše. Její obrovská mašinerie se zřítla. Nacistický režim, jeho instituce a mocenské útvary byly rozdruty armádami Spojenců, po jejichž boku téměř na všech frontách bojovala též vojska československá. Porážkou nacismu a německého militarismu se uzavřela opona nad nejtemnější kapitoly novověkých dějin naší civilizace: kapitolou vyznačující se převahou násilí nad právem, nacionálním šovinismem a nelidským racismem; hromadným vražděním i vojenskými výboji nad mezinárodní spoluprací. Konec dlouhého krveprolévání uvítal také československý lid, znavený těžkými následky totální války, jako osvobození.

Německé jádro nad Československou republikou, zejména pak nad českým národem, nedá se srovnat s ničím co se v našich dlouhých dějinách kdy událo.

HUSOVA OSLOVA V TORONTĚ V NEDELI DNE 16. KVĚTNA O 7. HODINĚ VEČER

550. výročí Husovy smrti nezůstává nepovšimnuto kanadskými církevními kruhy v Torontě. V neděli dne 16. května o 7. hodině večerní se budou konat zvláštní vzpomínkové bohoslužby v presbyterním kostele CALVIN, který je na Delisle Avenue, blízko Yonge St. a St. Clair Ave. Tyto bohoslužby budou mít interdenominační ráz. Řečníkem bude Rev. A. L. Farris, profesor církevní historie na Knox College v Torontě. Čsl. veřejnost je srdečně zvána na tento vzpomínkový Husův večer.

Avšak ani plánovitý vyhlazovací nápor nacistů nezlomil v našem lidu lásku k svobodě a živelnou touhu po samostatnosti. To se projevovalo bojem na frontě domácí i na frontě zahraniční. Vyvrcholem tohoto boje bylo Slovenské národní povstání jakož i povstání pražské, v nichž náš lid bez ohledu na poměr sil a na veliká rizika manifestoval svou vůli zbavit se utlačovatele.

Pražský lid povstal proti Němcům a téměř beze zbraní i bez pomoci Spojenců čelil německým vojskům, jakmile se stalo zřejmým, že hodlají z Prahy vytvořit svou poslední obrannou pevnost. To se jim nepodařilo. Dříve než došla sovětská armáda nacistický generál Tousaint podpal kapitulaci německých vojsk v Praze a to již 8. května odpoledne v sídle České národní rady.

Komunistická propaganda upírá pražským povstalcům zásluhu o osvobození Prahy a neprávem ji připisuje sovětské armádě.

Československá republika byla spojeneckými dohodami zaražena do sovětské vojenské sféry dávno před tím, než spojenecká vojska vstoupila na její půdu. Proto také Moskva nedovolila, aby americká armáda generála Pattona přispěla pražským povstalcům na pomoc.

Ve světle pozdějšího vývoje událostí u nás, tak zvané "osvobození" Prahy a ostatních částí republiky sovětskou armádou jeví se jako záměrná příprava pro nastolení komunistické diktatury v Československu.

Devátý květen 1945 v pravdě znamená přípravu komunistické a sovětské poroby a proto náš lid nemá důvodu oslavovat 9. květen, neboť ideály československého lidu, jsou: svoboda a samostatnost, demokracie, právo a spravedlnost, jež byly pošlapány nejen nacistickými, ale také komunistickými despoty.

Dokud se do naší vlasti nevrátí předpoklady opravdové důstojného národního života, náš lid doma i českoslovenští exulanti ve svobodném světě nepřestanou bojovat s nynějším komunistickým režimem a s jeho propagandou. Takový je odkaz naší minulosti, to byl smysl boje proti nacismu a je smyslem nynějšího našeho boje proti komunismu.

SVU prof. DVORŇÍKOVÍ

Z Vatikánu bylo oznámeno, že papež Pavel VI. jmenoval P. Františka Dvorníka domácím prelátem / Rt. Rev. Monsignor / Prof. Dvorník, doktor Karlovy university a nositel několika čestných doktorátů, je čestným členem Společnosti pro vědu a umění - Czechoslovak Society of Arts and Sciences in America.

SVU poslala prof. dr. Dvorníkovi blahopřejný telegram, který zní ve volném překladu takto:

Drahý pane profesore, blahopřejeme Vám velmi upřímně

Z RADY SVOBODNÉHO ČESKOSLOVENSKA

Radě svobodného Československa došli poslední dobou dotazy, jak mohla souhlasit s tím, aby bylo Shromážděním evropských porobených narodů (ACEN) uděleno vyznamenání dr. Wenzelu Jakschovi za jeho politickou činnost. K věci se z RSC konstatuje:

Rada svobodného Československa, která byla r. 1954 jednou ze zakládajících organizací ACEN, nemá nyní svého zástupce v ACEN, ježto neuznává za správné, aby byly vylučovány z účasti v ACEN osoby, které přijaly v exilu nové státní občanství. Proto není Rada nyní nijak odpovědná za rozhodnutí a činy ACEN a setrvává při svém přesvědčení, že postup ACEN ve věci členství ACEN není správný, ba je věci škodlivý — Rada svobodného Československa v žádném podstatném bodu svého programu nezměnila svého původního stanoviska, ani pokud jde o otázku československého poměru, ani pokud jde o odsun Němců, ani pokud jde o úsilí o dobré sousedské styky svobodného zas Československa se svobodným demokratickým Německem. Už z toho je samozřejmé, že by Rada svobodného Československa nemohla být nijak účastna udělení jakéhokoli vyznamenání dr. Wenzelu Jakschovi za jeho politickou činnost, a nebylo ji pranic známo, že se takový akt chystá. Aby mohla rada odpovědět na dotazy, které jí došly, otázala se přímo ACEN a dověděla se, že skutečně nějaká medaile ACEN dr. Jakschovi za zásluhy udělena byla. Vysvětlení postupu, jak se to stalo, je vpravdě kuriozní a je velmi výmluvným příkladem, jak podobná organizace postupovat nemá a nesmí, chce-li být věrna svému poslání a dbát slušných ohledů na čtení všech narodů v ní zastoupených.

k povýšení na Monsignora. S pocitý vědeckosti a hrdosti si uvědomujeme, jak vynikající místo zaujímáte v oboru byzantské a ranné slovanské historie. Vaše knihy o svatém Cyrilu a Metoději, Václavovi, Vojtěchovi, o Fociově rozkolu, o budování střední a východní Evropy, o Slovanech v evropské civilizaci, nepočít Vašich článků a studií — to vše je přínosem církevním dějinám a slovanským studiím, který nemá obdoby. Nová hodnota, jež Vám byla udělena, je dalším svědeckým úcty a lásky, kterým se těšíte v čínvi i ve světovém společenství vzdělanců. Zdravíme Vás jménem Společnosti pro vědu a umění a posíláme nejsrdečnější osobní pozdravy.

Vaši oddaní
Prof. dr. René Wellek
předseda
Prof. dr. Rudolf Sturn
gen. tajemník

Fidel Castro: "If we train but 300 men to act as group leaders in each country, we will have enough to explode the Socialist revolution volcano in Latin America. If to this we add the militant and/or nonmilitant Marxist-Leninists in all Latin America who will act as a fifth column, as well as the other elements which, through contagion, economic, or social frustration, political ambition — either left or right — are conditioned to join an insurrectional movement, Soviet rockets will not be needed in the takeover of the entire continent."

George Bernard Shaw: "If the other planets are inhabited, the Earth is their lunatic asylum."

Winston Churchill: "I do not believe that Russia desires war. What they desire is the fruits of war and the indefinite expansion of their power and doctrines. Our difficulties and dangers will not be removed by mere waiting to see what happens, nor will they be removed by a policy of appeasement. What is needed is a settlement, and the longer it is delayed the more difficult it will be, and the greater our danger will become."

DR. J. TRNKA "60"

Známy kulturní pracovník dr. J. Trnka se dne 10. 5. v Paříži dožívá svých 60. narozenin. Srdečně blahopřejeme!

ČLENOVIA PEACE CORPS

NIE SÚ MISIONÁRI

"Armáda 'piskorpáků' dnes ide do tisícov. Je to veľmi spoľahlivý a pomerne presný zdroj informácií pre americkú špiónážnu službu, ktorá s príslušníkmi nadväzuje kontakty ešte pred odchodom do terénu. Nebolo by však správne nevidieť, že príslušníci sboru si veľmi nenápadnou formou získavajú obyvateľov týchto krajín. Pracujú totiž za rovnakých podmienok, ako oni, žijú s nimi, odchádzajú na najťažšie úseky, kde často nechcú ísť ani domorodci. — Aké si uvedomíme, že ešte dlhú dobu bude v týchto krajinách silný nedostatok kvalifikovaných odborníkov — lekárov učiteľov, technikov-vytvára sa tu pre Peace Corps značne široké pole pôsobenia. A i keď sú 'piskorpáci' nositeľmi ideí nepriateľských ľudu týchto krajín, ich množstvo a intenzita určité plody priniesie. Piskorpáci nie sú misionári. Sú ďaleko nebezpečnejší, lebo sú nástrojom v rukách najsilnejšej kapitalistickej vlády, ktorá si prostredníctvom mládežníckeho nadšenia získava vplyv medzi ľudom krajín, kam by sa tradičnými formami pravdepodobne nikdy nedostala."

Smena č 31 Marca

KANADA MĚLA SKVELÝ ROK

Kanada může být se svým posledním finančním rokem spokojena. Schodek, 83 milionů, je o 87 procent nižší, než předlonský: národní produkt, 47 miliard dolarů, vzrostl téměř o 9 procent. Výdaje na zbrojení byly sníženy o 8 procent. —

Ačkoliv poslední zasedání parlamentu nebylo nejúspěšnější, byla odhlasována řada důležitých zákonů, pensijní pojištění, nová vlajka. Nynější parlament se bude mimo jiné zabývat změnou ústavy a imigračním zákonodárstvím.

Množí se náznaky, že volby jsou přede dveřmi.

V čísle 8 ze 27. února t.r. jsme oznámili, že firma Goodyear Tire and Rubber Company, Akron, Ohio, odmítla Rumunsku prodat tovární zařízení na výrobu syntetické gumy, protože byla toho názoru, že by tato obchodní transakce neprospěla zájmům USA a svobodného světa. V kongresu bylo oznámeno, že tato zakázka vyřídí firma Firestone.

Ferdinand Peroutka:

ZAČALO TO SPŠENICÍ

Začalo to všechno s pšenici. Před třiceti lety sovětský agronom a biolog Lysenko ohlásil, že se mu podařilo zmrazit pšeničných zrn trvale a dědičně změnit jejich charakter, že druhy pšenice, které dosud byly sety na podzim, budou moci být sety na jaře a že pšeniční zrna odkáží všem dalším generacím pšeničných zrn svou novou vlastnost, získanou v Lysenkově experimentu. Jiní sovětské biologové pochybovali o solidnosti tohoto objevu a vyslovili své pochybnosti. Lysenko odpověděl: "Tu je otázka: jaké je stanovisko ústředního výboru komunistické strany k mému objevu?" Stanovisko ústředního výboru bylo kladné. Opošle brzy umlkla. Někteří oponující biologové byli vyvezeni na Sibiř a někteří z nich tam zemřeli. Na celé čtvrt století Lysenko se stal diktátorem biologické vědy v Rusku. Nyní byl svržen ze své posice, a bylo dovoleno zkoumat jeho teorie a solidnost jeho experimentů. Nepochybně ústřední výbor strany to dovolil.

Jestliže v demokratickém státě biologická teorie je přijata nebo zamítnuta, není to velká veřejná událost. Politik, spěchající za svými záležitostmi, se o ni snad ani nedoví. Není svolán parlament, aby rozhodl, co je správné. Ale v totalitním státě všechno spolu souvisí. Jedno podpořilo druhé a jedno padá s druhým. Velké politické boje jsou tu sváděny o filosofický nebo historický detail. Směr státní politiky někdy je vybojován ve sporu o lingvistické problémy. Když biologie se mění, stát se mění, nebo, patrně lépe: když stát se změnil, biologie se změnila. Tajná policie dostávala jiné rozkazy, dokud se věřilo, že dědičné vlastnosti pšenice snadno mohou být změněny, a dostávala jiné, když se tak přestává věřit.

Lysenko mizí. Co mizí s ním? Nikdy není velký diktátor sám, vždy jsou vedle něho, pod ním menší diktátoři, ve vesnici, v ulici, v literární teorii, v biologii. Lysenko nebyl shovívavý: měl své osobní vězně a oběti. Byl nebezpečně a vynalézacivě hrubý; když kolegové biologové se vzpírali přijmout jeho teorii o snadné proměně druhů, obvinil je, že jsou rasisté jako Hitler je. Neboť Hitler věřil v neměnnost lidské rasy, a oni věří v neměnnost pšeničné rasy. Lysenkův pád je cenný příspěvek k oslabení diktátorského principu a diktátorského typu. Lze také očekávat, že mravy vědecké diskuse se podstatně změní.

Sovětská biologie bude moci se vrátit k svědomitější vědecké metodě. Dokud Lysenko vládl, nebylo dovoleno diskutovat o jeho teoriích a podrobit je dodatečnému zkoumání a dalším experimentům. Avšak věda se udržuje a pokračuje svobodným zkoumáním. Takový je chladně nestranný duch vědy, která zasluhuje toho jména.

Biologie je věda o životě. Život je nejméně vypočitatelný živel, a dogmata jsou tu pravděpodobně nejméně na místě. Ale Lysenkova dogmata o životním procesu byla dlouho chráněna státní mocí. Lze očekávat, že jeho pádem ochabne chuť vytvářet dogmata v tomto oboru i jinde. V celém evropském komunistickém orbitu nastal - po dlouhém váhání - odklon od dogmatičnosti, již nepřehlednatelný. Je to část většího děje, pomalého návratu k normalitě, který evropský komunismus rád nerad prodělává. Jestliže člověk nastolí dogma, činí tak, v nejlepším případě, protože se domnívá, že objevil absolutní pravdu. Víra, že člověk poznal absolutní pravdu, a víra, že má právo být diktátorem, spolu úzce souvisejí.

Na podzim minulého roku skoro ve všech komunistických státech se debatovalo o reformě hospodářského plánu. Mladší komunističtí ekonomisté naléhali na reformu, a upozornili na cosi, co zřejmě se ztratilo z komunistické paměti: "Jedním ze základ-

ních rysů marx-leninismu je zamítnutí víry, že lidské vědění je absolutní." Vhodná je připomínka, neboť je to nebo má to být vskutku jedním ze základních rysů marx-leninismu, aspoň pokud marxismus před sto lety vyšel z kritiky Hegelových absolutních pravd. Ale je-li toto základním rysem marx-leninismu, jak se stalo, že se ho marx-leninisté tak snadno zbavili? Je-li toto základní rys, pak právě oni by neměli svou pravdu, své vědomosti, pokládat za absolutní. Přišlo to naopak. Pro svou pravdu a pro účelky od ní, marx-leninisté se nerozpokořovali zabíjet lidi po stovekách, věznit je po statisících a neváhali potlačit diskusi na celá desetiletí. Lysenkovy vědomosti na příklad byly pokládány za tak absolutní, že ti, kdo se domnívali mít jiné vědomosti, umírali v koncentračních táborech.

Kdyby v demokratické zemi někdo povstal a prohlásil, že ničí vědomosti nejsou absolutní, nikdo by se po něm ani neohlédl. Ale v komunistické zemi to je menší převrat. Nazýváme to návratem k normalitě. Demokracie založena právě na přesvědčení, že, poněvadž ničí vědomosti nejsou absolutní, ničí city úplně spravedlivé, musí být dovoleno, aby různé stránky pravdy spolu soutěžily a vyrovnávaly se. Každý názor má své důsledky. Kdo uznává, že lidské vědomosti v žádné době a chvíli nejsou absolutní, uznává také, že musejí být stále přezkoumávány, kontrolovány, podrobeny novým a novým experimentům, rozšiřovány spolupráci legii badatelů ve všech zemích, a že je třeba spokojit se tím, že poznání přichází pomalu, krůček za krůčkem. Taková je metoda západní vědy. Komunistická věda byla pyšnější a činila své závěry mnohem rychleji. Nyní se stalo, že komunistických vědců se zmocnilo asi už nepřekonatelné toužení po západní vědecké metodě. Aspoň biologové a psychologové a sociologové už veřejně a bez ostychu žádají, aby jim bylo dovoleno, zdá se, že bude to dovoleno. Neříkají, že přijímají výsledky západní vědy, ale chtějí si osvojit její dospělé metody.

To se děje na jedné straně. Na druhé straně slyšíme, že ideologický boj trvá, bude trvat, někdy dokonce, že bude ztížen. Ale, jak básník řekl "v suchém listí šustí vítr". Jestliže komunističtí vědci hodlají přijmout západní vědecké metody a jestliže jim to jejich vlády dovoli, pak bude oprávněn úsudek, že aspoň v jedné části ideologický boj uschl. Neboť až dosud komunisté mluvili s nepřátelstvem o té vědě, jejíž způsobu nyní chtějí přijmout, a o pověřlivě ji nazývali vědou buržoazní. Při nejmenším bude lze říci, že skutečně ideologického boje bude méně, vlastně už je méně. Tím spíše, když také komunistické hospodářství se připravuje přijmout některé zásady hospodářství západního. Chystá se zavést motiv zisku, který existuje v západním hospodářství, vyjít z umělé osamocnosti a podržít se zákonům světového trhu a zákonu poptávky a nabídky, jak je samozřejmě v hospodářství západním. Ovšem, stále ještě bude nějaký boj. Ale bude méně zasluhovat jméno boje ideologického. Bude to boj, který diktatura dále povede o svou existenci, a boj, který dále povede komunismus o své právo na expansi. Politický a mocenský boj to bude.

Politické zdraví Lysenkovo se krylo se zdravím Stalinovým. Když Stalin zmizel, Lysenko začal mizet. Stalin nebyl biolog. Proč všim hrubým způsobem ochraňoval jednu pochybnou biologickou teorii? Lze předpokládat, že Stalin nejdříve se zaujatím si přečetl Marxův výrok, že "lidská povaha" neexistuje, že "lidská povaha" je nesmysl. Z toho a z jiného pro Stalina vyplývalo to: jestliže lidská povaha neexistuje, jestliže živé organismy lze poměrně snadno přetvářet, jestliže Lysenko ze z-

"KULTURNÍ ŽIVOT" O VÁCLAVU ČERNÉM

V předminulém čísle Našich Hlasů jsme přinesli článek k šedesátce Václava Černého, pokračovatele Saldova díla. Dnes přetiskujeme několik úryvků z článku Jülia Vanoviče, uveřejněného v slovenském časopise Kultúrny život, který během několika nedávných let stál v popředí snah o liberalisaci československé kultury. Kultúrny život se za Vanovičův článek nemusí stydět.

"Polomčanie a či rozpaky pri šesťdesiatinách Václava Černého (20.3.) len potvrdili, že nevieme vracať ľudom a hodnotám ich pravý význam, ak ich len nesprevádza mometálne kampaňové alebo rehabilitačné ťaženie; vidno, že naše prihlasovanie sa k hodnotám máva poväčšine ráz vonkajšku a hlučného, momentálneho aplauzu, že si nevyhľadá-

mní pšenice udělal jarní, jestliže ruský akademik Ivanov přeměnil anglickou bílou prasinici na bílou ukrajinskou prasinici, která snáší stepní klima, pak diktatura může mnoho podniknout s člověkem a občanem. Zbaven svých tradičních honosných titulů, člověk je jeden ze živých organismů, o nichž Lysenko a Ivanov ukázali, že lze předělat. Poněvadž pšenice a vepří nemají neměnné vlastnosti ani lidé a národy je nemají. Tradičně demokratický národ si zvykne žít pod diktaturou. Děti nemají neměnné vlastnosti; zvyknou si udávat rodiče. Soudeci a spisovatelé nemají neměnné vlastnosti. Lysenkova teorie měla jednu obzvláštní cenu pro diktátora. Lysenko tvrdil, že se mu podařilo změnit dědičné vlastnosti pšenice, a že živý organismus přenáší na budoucí generace vlastnosti, jež získal ze svého života. To bylo vítáno diktátorské mysli, která zamýšlela učinit diktaturu trvalou. Jak výtečně, že diktatura se může zmocnit dědičnosti! Občan dědičně si odvykne diskutovat a dědičně se podřídí vládě. Děti dědičně budou udávat rodiče. Soudeci dědičně bude psát něco jiného, než co si myslí a cítí. Člověk bude předělán navzdory, nebude návratu. To vše, co Marx řekl, co Ivanovovi se podařilo, co Lysenko tvrdil, mělo ten následek, že člověk v komunistickém režimu nikdy nebyl nechán na pokoji. Experimentovalo se s ním, byly do něho vpravovány nové vlastnosti.

Komunistická strana, opojena svým politickým úspěchem, žila v nadšení, v euforii, jaká často následuje po vítězství. Dobyta politické moci a snad vskutku uvrhla ve svou všemohoucnost. Když politické moci bylo dobyto, všeho ostatního při pevně vůli může být dosaženo. Není věci na světě, kterou by nebylo lze změnit tak snadno, jako politický řád byl změněn. V dvacátém století se objevily dva titanismy: titanismus německý, který přešel v titanismus Hitlerův, a titanismus komunistické strany, který přešel v titanismus Stalinův.

Pozorujíc vývoj v komunismu, odvažujeme se říci, že příšel konec komunistického titanismu. Zkušenosti ukázaly, že bylo snadnější dobýt politické moci než potom řídit hospodářství. A ukázalo se, že člověka nelze snadno předělat. Do popředí nyní v sovětech vystoupili jiní biologové. Oni praví, že živý organismus, daleko toho, aby byl tak poddajný a ochotný, jak jej Lysenko líčil, naopak má schopnost bránit se proti škodlivým vlivům prostředí. Což znamená, že člověk má více podstaty, než mu připisoval Marx a aliance Stalin-Lysenko.

Když nové názory v komunismu pronikají, když již se uznává, že nikdo nemá absolutní vědomosti, když Lysenko neměl pravdu, je možno doufat, že občan v komunistickém státě bude konečně mít více klidu, bude více ponechán sám sobě a svěmu citu a úsudku, a bude osvobozen od experimentů, které s ním tak dlouho podnikal.

vame lidí a díla, které vnútorně, organicky potrebujeme; uspokojíme sa, zdá sa, len tými, ktoré prídu do vetra, ku ktorým cesta nie je namáhavá, pretože napomáhaná, ba nesená vetrom.

Ak isto je príznačné, na nedávnom kritickom sympóziu, kde sa zbožne, v akomsi beznádejnom tušení vyslovovala túžba po silnej kritikej osobnosti Saldova druhu, nevyslovilo sa meno Václava Černého, tohto najvlastnejšieho a najvernejšieho dediča a dotvárača Saldovho kritického gesta; kritika európskeho rozkladu a človeka najviditeľnejšie kritické enosti: osobnosť a charakter. Človeka, pravdaže, po jeho tragickéj skúsenosti uzavretého do hrdého mlčania-akoby v naplnení vlastných slov, že hodnota osobnosti sa meria kvantom vzdornej vernosti, ktorú vie vyvinúť, kvantom samoty, ktorú dokáže zniesť, odvahou, ktorou dokáže vsadiť na kartu seba samú a ručiť za poznání pravdu sebou samou.

"Myslenie Václava Černého pohybovalo sa v blízkosti onoho Saldovho streda, tam, kde tušil zauzlenie drámy človeka aj drámy spoločnosti. Stál si za svojím presvedčením sám, v ohni polemik, s odporcami úrovňou aj spôsobmi neprimeranými. Bolo by vari na mieste zamyslieť sa práve pri jeho výročí nad mravným vzťahom našej spoločnosti k nemu; nad údelom, ktorý si nazasluhuje; ide o skutočného rytiera myšlienky, cti a charakteru."

NEILACINEJŠÍ PROSTITUTKY

Jak uvádí FEC, brněnský rozhlas, i když nepohrdá devisovým přínosem, není docela šťastný s invazí Videňáků do Československa. Citujeme brněnský rozhlas:

"Jsou případy, kdy živnostník, který celý týden ve Vídni poníženě zdraví zákazníky, hrbí se před nimi a je velice servilní, si vypůjčí auto, zajede k nám, dělá dva dny pána, je patřičně nadutý a nic mu není vhod. A potom večer shání zábavu, kterou by si jinak ve Vídni sotva dovolil. Mám na mysli ty, většinou starší pány, kteří shánějí lacinou dámskou společnost v některém hotelu nebo i jinde. Že to není u nás možné? Ale je! A to je druhá stránka věci. Mnohý z takových turistů se potom ve Vídni chlubí, že u nás v Československu máme nejlacinější prostitutky na světě! Stačí pár punčoch, na kterých za dva dny leti očko. Nevšimli jste si ještě nikdy, že za volantem auta s poznávacími značkami Rakouska leží nenápadně položené balíčky punčoch? To je jedno znamení a dívky se najdou. Někdy velmi mladé. Našla se i dívka, která měla několik dní před svatbou, jak se při vyšetřování ukázalo. . . Jsou hodnoty socialistické země, které nejsou na prodej! A vy víte, které to jsou".

Vojtěch Havlíček

KDO POSKYTNE ŽÁRUKU?

Sociální referent Ústředí ČSNS v Kanadě požádal, naši redakci o otištění této zprávy: V uprchlickém táboře Traiskirchen v Rakousku je stále ještě na 80 uprchlíků z komunistického Československa, z nichž mnozí požádali o emigraci do Kanady. Vyřizování žádosti se uspiší, když jim některý krajan z Kanady pošle příslib zaměstnání a to přímo na adresu: Visa Office, Canadian Embassy, Tuchlauben 8, Wien I., Austria. Příslib má být psaný anglicky a je nutné jej poslat leteckou poštou. Na nabídnutí zaměstnání čekají m.j. tyto krajané: 31. letý technický úředník, absolvent průmyslové dřevařské školy, vyučený truhlář, ochoten začít pracovat jako truhlář; 32. letý chemik, anorganická a analytická chemie, chce začít jako technik v laboratoři v průmyslovém podniku; žena kolem 30ti let, projektantka

Marie Damešová-Hanková.

OSLAVA MATEŘSTVÍ

Gikánka prostitutka ve špině v hadrech až na dně lidské bídě ošklivá, zubožená

Jednoho dne se sklonila nad kočárkem a do náruče vzala dítě v bělostné krajce oblečené v rozbitých dlaních držela něžně svoje dítě slepé a zmračené

A najednou (dosud mě mrazí při vzpomínce) se proměnila v krásu mateřství

A náhle také ten její život zhanobený byl zázrakem světým na chvíli naplněný

Z TORONTA

Dubnové číslo revue "Citien" vydávané ministerstvem občanství a imigrace přineslo článek o činnosti lidových tanečních skupin v Kanadě. Jiný článek se zabývá problémy nově přichozích při začlenění do kanadského života.

"Star" přinesl zprávu, že čs. vláda povolila mistrům světa v krasobruslení sourozencům Romanovým, aby se stali profesionály. Podepsali smlouvu s "Ice Capades" a vystoupí příští sezónu v mnohých kanadských a amerických městech. Pražský režim povolil také K. Divínovi, mistru ČSSR v krasobruslení, aby přijal místo trenéra ve Švédsku.

Přes 1.500 Arměnců žijících v Torontě a v nejbližším okolí se minulý sešlo na zvláštní vzpomínkové slavnosti v jedné místní anglikánské farní hale. Slavnostní řečník J. Mouradian z Hamiltonu uvedl, že v dubnu 1915 ubili Turci na 1 a 1/2 miliónu Arměnců a nazval tento čin první genocidou 20. století. Město zastupoval kontrolor Archer.

Český filharmonický orchestr za řízení Karla Ančerla vystoupí v Massey Hall ve čtvrtek 28. října 1965. Představení sjednala organizace International Artists, 12 Sheppard St., Toronto 1.

Od 12. května dávají v divadle Crest satirickou hru "Oh What A Lovely War". Týká se I. světové války a obsahuje výňatky z oficiálních záznamu, paměti účastníků a jiných dokumentů. Hra měla úspěch v Evropě i v USA.

Barevný něm. film "Rybářka od Bodamského jezera" dávají v kinu Revue, 400 Roncesvalles Ave., od 14. do 31. května.

Festival polské kultury pořádají ve veřejné knihovně, Parkdale Branch, od 3. do 15. května. Hudební pořady jsou v budově Hudební knihovny, 559 Avenue Rd. Další informace: 924-9511.

rozvodu elektrické energie, ochotna pracovat jako kreslička.

Sociální referát Ústředí ČSNS se pokouší navázat styk s uprchlíky prostřednictvím zástupce American Fund-u v Rakousku, p. Trčky, který je uprchlíkem dobře znám z častých návštěv v táboře. Podle sdělení paní V.H. z Montrealu, která se do Kanady přistěhovala s rodinou z Traiskirchen koncem března, jsou všichni naši lidé v táboře přihlášení na Kanadu ochotní přijmout příslib jakéhokoliv zaměstnání, protože se tím podstatně zkrátí doba čekání na vystěhovalecké visum. Jsou mezi nimi hlavně mladí muži a mladé rodiny, s dětmi i bez dětí.

Pokud se týče skupiny "dezertérů" v Halifaxu, zbývají tam dnes již jen dva uprchlíci, kteří čekají na vyřízení žádosti o politický asyl. Začátkem dubna se do Toronta přistěhovali: Zdeněk Švestka a Josef Kačmarčík, do Batawy: Pavel Labis. Všichni již mají zaměstnání. Adresa sociálního referenta: V. Havlíček, R.R.L. Jerseyville, Ont.

MALÍŘ KOSMU

V dubnu t.r. ve W. a W. Gallery v Torontě byla výstava malíře Vladimíra Jandějského, kterého David Silcoe nazval v Toronto Daily Star jako "a poor man's Van Gogh turned loose in Disney-Land." Je to jistě pocta československému malíři neznámému na americkém kontinentě, i když řada jeho uměleckých kolekcí je již v Dánsku, Rakousku a jinde. A úspěchem jistě je i uskutečnění podobné výstavy za daných okolností.

Vladimír Jandějský se narodil roku 1923 v Praze a jeho talent byl objeven již záhy. Přesto je zajímavá jeho životní dráha, kterou popisuje Ing. arch. Emanuel Budárek: "V roce 1940 je Jandějský vyučen zedníkem, o deset let později absolvoval na Akademii výtvarných umění jako architekt. Citlivý, nadaný umělec zvláště nevěděl pili mistrovsky téměř všechny umělecké formy, z nichž mimo složky výtvarné se výrazně uplatňuje nadání hudební, které se projevuje nebo aspoň zpodobňuje i v projevech výtvarných... Soubor—Ex Libris—vznikl v roce 1956 v době necelému půl roku... V době vzniku—Ex Libris—má autor již za sebou bohatou činnost hudebního interpreta i skladatele, má absolvoval čtyři výstavy svých malířských děl, vytvořil již řadu prací architektonických. Ve všech těchto uměleckých projevech má mnoho objevného a v dobové avantgardě vytváří svůj náročný osobitý styl..."

Jako architekt Jandějský navrhl sportovní a sadové středisko v Pílu, navrhl školu a ubytovací středisko pro učně—tunely proti zimě při—nakládání a skládání zboží, navrhl skleník na střeších, t. j. využití střešních průmyslových závodů na pěstování zeleniny, a pod. Principem je skleník, umístěný na střeše, v němž využívá odpadního tepla, soustředěného pod stropy výrobních hal a jiných vytápěných objektů. Přitápění je minimální, nejčastěji jen ve vrchní části skleníku, aby nedocházelo k orosení skel—Velmi zajímavý je jeho až fantastický návrh na visutou balonovou dráhu, která nejrychleji spojuje okrajové čtvrti velkého města a nepřekáží normální dopravě v ulicích, ba naopak odstraňuje těžké a nákladné prokopávání tunelů ve městech pro případ stavby podzemní dráhy.

Na zmíněné výstavce nebylo možno předložit všechny práce,

autorem zaslané. Kromě krajin ze Staré Paky, Roškopova, Olešnice, Karlova, Františkových Lázní, Velkého Slavkova, a j., jsou zajímavé kolekce "Rozjímání," "Drobné motivy" (na př. Tři muži, Tři portréty, a pod.) vánocní motivy, velikonoční motivy, a konečně 21 již zmíněných knižních značek, vyřezaných v roce 1958 do lina a gumy—Ex Libris. Dostáváme se k jeho kosmickým motivům jimiž se zabýval od prvních studentských čtení básní O. Březiny. "Lunaport" je studie k obrazu s krajinou a architekturou měsíčního přístaviště, několik astronomických úvah pro Mars, což všechno je asi největším jeho současným uměleckým problémem. Sám píše: "Astronauti sú rytieri modernej doby. Predchádzajú školou výchovy a odvahu a na ich vzdelanie a bystrosť sa kladú neobyčajne vysoké požiadavky. Príprava ciest do kozmu nie je iba jedinečným športovým výkonom, s veľkým psychickým a telesným vpaťm, ktorým predchádza dlhoročný výcvik, štúdiom nejrôznejších vedeckých a technických odborov a neustály tréning v špeciálnych podmienkach. Je to predovšetkým príprava k dosiahnutiu nových poznatkov o vesmíre, jeho zákonitostiach a jeho živote..."

Kosmická architektura je jeho hlavním zájmem, t. j. velmi se zajímá, jak se jednou budou osidlovat vzdálené planety, architektonicky reší astrooasu na Marsu, kteroužto planetu považuje za neznámější ze všech těles vesmíru. Navrhl na příklad samostatný výzkumný objekt, vytvořený na principu vzdušné rekonstrukce, která svou lehkostí a jednoduchým uskládněním je vhodná k meziplanetární přepravě. V principu se snaží zabezpečit člověku normální chod životních funkcí na vzdálené planetě tak, aby mu dovolily rozvoj všech pracovních schopností a nakonec i postupnou aklimatisaci.

Svou uměleckou snahou a malířskými předpovědmi předbílá i Jandějský svou dobu, ale řeší vše osobitým způsobem, takže vás nutí postát nad jeho uměleckými díly zvažovat se do vzdálených prostorů, o kterých zatím nemáme nejmenších zdání, ale které jsou problémy nejbližší i vzdálenější budoucnosti. Mám osobní dojem, že právě toto architektonicky-umělecké malířství by mohlo být materiálem, který by Jandějska mohl přivést v plně šíři do oblasti amerického kontinentu. Jindra Zoder.

PROBLEMY NOVÝCH UPRCHLÍKŮ

Články Našich Hlasů, upozorňující na situaci, mnohokrátě téžkou, nových uprchlíků v tábořích v Rakousku, Itálii, Německu, i v samotném Halifaxu vyvolaly mezi našimi čtenáři velkou odezvu. Uveřejňujeme několik dopisů, doufajíc, že zájem o jejich osudy nepoleví a že krajané, mající možnost pomoci, se přihlásí.

Vážení redakce:

Četla jsem dnes opožděně váš článek o uprchlících v Rakousku. Jistě už se našel nějaký krajan, který nabídl svou pomoc a záruku za ně. Jsme také nedávno přišli, prožila jsem úzkostné měsíce čekání ve Vídni a ráda bych pomohla někomu toto utrpení zkrátit, povzbudit a podat pomocnou ruku při vstupu do nového života. My sami, muž a dítě, jsme měli vše usnadněno naší rodinou, která zde žila a pomohla. I s touto pomocí to vše není psychologicky lehké a nevím jak po letech ztrávených v komunismu, lidé bez morální podpory svých krajanů, s neznalostí řeči, seberou sílu a zdravé sebevědomí k překonání počátečních těžkostí. Můj muž pracuje též v chemickém průmyslu, má-li Dr. Dobáš zájem, ať napíše. Díky za ně všechny za pomoc kterou jim poskytnete. J.O. Montreal.

MLOCI V NEMOCNICÍCH

Lékařská péče je v Československu na papíře bezplatná, ale v ordinaci a v nemocnicích ne tak docela. "Dárky" berou všichni, počínaje sestrami a konče primárem, podle nepsaného receptu "kdo máže, ten se léčí!" Kdo je delší dobu v nemocnici pochopí, že tuzeoxové cigarety, káva a občas diskretní obálka jsou záchranný lék.

Těm, kdo na to nemají, často nezbyvá než se stát "mlokem". Mloci—bezpochyby podle Kařla Čapka—jsou užitečná zvířata, pacienti, kteří ochotně v rámci "systému mloků" vykonávají různé služby pro zdravotnický i lékařský personál. Mlok chodí na nákupy, hlídá děti, obstarává sestře nebo lékaře různé pochůzky, píše na stroji, šije, plete svetry a podobně.

Systém mloků je zejména běžný v psychiatrických zařízeních a tam, kde jsou chroničtí pacienti a neoficiálně je tolerován. Mloci pak mají různá privilegia, smějí se volně pohybovat po ústavě, dostanou často vycházku a zůstat v léčebnách déle než je třeba, ačkoliv je většinou nedostatek lůžek. Své mloky chovají i členové KSČ, soudruzi primáři a vledeoucí lékaři, kteří pak mají našetřené peníze na auta, na chaty a na zájezdy Čedoku, jež si normálně z platu nemohou dovolit. Vykristování člověka z člověkem má zřejmě více forem než Marx a Lenin tušili! —FEC

Od vzniku SSSR - Sovětský svaz nedodržel víc jak jeden tisíc smluv!

Ji dokonce věřil. Přineslo to nakonec jemu samému víc trápení a ztrát než těm, k nimž se spisovatelé tribuny karatelsky promlouval. Ztratil cenná spisovatelská léta... V posledních letech se vrátil sám k sobě a hledá starou, zkušenostmi pošramocanou přirozenost. Nemá to lehké, lidé, se do něj rádi střetují, troufne si na něj i poslední satirik z Dikobraza..."

Citujeme tyto překrásné formulace, ale můžeme se ubránit dojetí. Kopat do lidí, kteří padli na zem je jistě nedůstojné a nelidské. Ale koho z těch někdejších krutých, nečistých a nelidských uprůšných dogmatiků a diktátů nechal Novotný opravdu padnout? Může nastat čas odpuštění a soucitu s lidmi, kteří dnes možná trpí za to, že věra určitě velmi bezohledně ubližovali, v době, která se dosud skoro vůbec nepokusila osušit slzy jejich obětí a napravit aspoň to málo, co se ještě dá? —FEC

DVA POHLEDY NA SOVĚTSKÝ SVAZ

Podle Pekingů je Sovětský svaz s celou svou sferou politickým spojencem Ameriky a západu vůbec. Kulturně je bílý jako celá západní civilizace. Hospodářsky a sociálně je buržoasní, a v buržoasním světovém názoru utonul jeho někdejší revoluční radikalismus. Nelze tudíž očekávat, že by Moskva opravdu rozhodně a plně hájila na příklad Severní Vietnam. Co Hočiminovi posílá nejen že nestačí, ale ani do Severního Vietnamu nepatří a může být zadrženo na čínské hranici. I sovětské dodávky v Hanoji mají buržoasně politický obsah a cíl. Takto asi se stává k věci Peking.

Viděn ze západu, Sovětský svaz se svou sferou vlivu je jednou z hlavních základů světového komunismu. Sovětská zahraniční politika se v posledních letech sice poněkud umírnila, politická a sociální a hospodářská struktura sovětské oblasti se sice přetváří, ale hluboký předěl zůstává. Sovětský svaz jako jeden z předsedů ženevské konference o Indočíne odmítl přidat se k úsilí Velké Británie, která zjišťuje možnosti mírového řešení vietnamské krise. Mnozí se náznaky, že ve Spojených národech i jinde sovětská politika připravuje rozsáhlou politickou kampaň proto západu. Sovětská vůdcové dostali sice pozvání k návštěvě Spojených států, ale nikdo nečeká, že by přijeli, pokud trvá vietnamská krise. V Africe sovětská politika se předhání s čínskou v podpoře radikálů a jejich výpadů.

Rozdíl mezi čínskou a západním pohledem na sovětskou politiku je pochopitelný. Každý má jinou historickou a zeměpisnou perspektivu, každý je promítán na jinou škálu hodnot, za každým je jiný motiv a cíl.

Je ovšem otázka, jestli součet obou protikladných pohledů na sovětskou politiku se neblíží objektivní historické skutečnosti a neukazuje směr dalšího vývoje. Neboť oboje se zdá být pravda: že sovětská sfera je sice stále základem světového komunismu, ale že v mnoha směrech jsou její politické zájmy bližší západu než Číně. Že Sovětský svaz se sice politicky ztotožňuje s barevným radikálním a jeho výboji, ale civilisačně je od něho daleko. Že sociální a hospodářská struktura sovětské oblasti je sice stále totální, ale stále víc do ní proniká zájem člověka, rozdměňuje ji, a svazuje ruce vládnoucí politické třídě - v terminologii Pekingů, buržoasní vývoj přehlazuje třídní revolučnost.

V celém tomto obrazu hraje větší úlohu střední a východní Evropa, onen svět, který se dnes už v různých oblastech zbavuje někdejšího přivlastku "satelitní". V jednom smyslu je vývoj ve střední východní Evropě ukazatelem vývoje sovětské politiky a relativní sovětské moci: Nové politické směry v Sovětském svazu a sovětské politické ztráty v konfliktu s Čínou uvolní ji pouta, která spojovala střední a východní Evropu v jednolitý blok. V jiném smyslu jsou změ-

ny ve střední a východní Evropě nikoliv jen důsledkem, ale příčinou poklesu sovětské moci: v nové atmosféře se znovu prosazuje přirozená západní orientace střední a východní Evropy, západní orientace v civilisačním ne-li politickém smyslu.

A konečně není vyloučeno, že tento vývoj může mít dalekosáhlý význam pro další přeskupování světových sil v budoucnosti v daleko širším rámci a v rozsahu, ve kterém vietnamská krise a jiné konflikty by se jevíly jen jako epizody.

Na západě se mnoho lidí zabývá těmito perspektivami, aniž by ztráceli se zřeteli současná politická fakta. President Kennedy začal aktivně pracovat na programu, ve kterém by se postupně navazovaly přetřhané nitky mezi střední a východní Evropou a západem. Johnson pokračuje touto cestou. V de Gaullově konceptu dalšího vývoje, ať už je na svých okrajích jakkoliv deformovaný francouzským vzdorovitým nacionalismem, střední a východní Evropa je organickou součástí Evropy širší a nikoliv cizím, odděleným světem. A v politickém myšlení mnoha lidí na západě a snad i jinde, střední a východní Evropa se stává klíčem k další historické fázi. Naposled americký profesor politických věd Brzezinski přichází s návrhem, aby západ dal své dlouhodobé politice ještě konkrétnější náplň jakýmsi novým Marshallovým plánem pro střední a východní Evropu, který by otevřel dveře k hlubší spolupráci tam, kde dříve byl jen konflikt.

Může se ozvat prostá námitka, že Moskva by to nikdy nemohla připustit. Že sovětská moc nad střední a východní Evropou je stále ještě příliš velká.

Že vlády v jednotlivých zemích střední a východní Evropy jsou stále ještě příliš satelitní už ve svém vlastním zájmu. Že není dobře propadat iluzím.

Ale co se při tom jaksi ztrácí se zřeteli je fakt, že Sovětský svaz leží mezi střední a východní Evropou a Čínou. Znamená to, že by se postupně měla měnit i psychologická perspektiva v tak zvaných satelitních zemích. Protože dnes, pod tíhou svého konfliktu s Čínou, Sovětský svaz se už v jistém smyslu stal satelitem střední a východní Evropy a musí v nejedné oblasti jít jejími cestami, nechce-li zůstat opuštěn.

VĚDECKÉ DÍLO DR. MILOSLAVA RECHČIGLA

Jedním z nejmladších a nejnadějnějších členů SVU/Czechoslovak Society of Arts and Sciences in America / je Dr. Miloslav Rechčigl ml., biochemik a fyziolog, člen federálního zdravotního ústavu/National Institutes of Health / v Bethesda, Maryland. Mladoboleslavský rodák, Miloslav Rechčigl studoval na Cornellové universitě v Ithace, N.Y., kde dosáhl postupně všech tří akademických hodností, naposledy doktorátu filosofie. Po kratší akademické činnosti, jež následovala po dosažení doktorátu, Dr. Rechčigl nastoupil službu v nynějším působišti v oboru biochemie rakoviny. Je spoluautorem pozoruhodné publikace, Newer Methods of Nutritional Biochemistry / New York: Academic Press, 1963/a častým přispívatelem vědeckých revui jak Nature, Science, Archives of Biochemistry and Biophysics, Journal of Nutrition, Cancer Research, Journal of National Cancer Institute, Proceedings of the Society for Experimental Biology and Medicine atd.

I při rozsáhlé vlastní vědecké činnosti se Dr. Rechčigl zajímá o historii vědy, obor, který v posledních letech silně proniká do všech úseků vědecké činnosti; a což je pro nás zvláště významné, o vědecko-kulturní pole Čechů a Slováků ve svobodném světě. Od samých začátků pracuje ve Společnosti pro vědu a umění,

nejdříve jako tajemník místní skupiny ve Washingtonu, později jako člen výboru a nyní jako člen představenstva. Příprava a organizace přednášek I. a II. vědeckého sjezdu SVU byly hlavně na Dr. Rechčiglovi. Právě vyšla publikace The Czechoslovak Contribution to World Culture/The Hague: Mouton and Co., 1964/byla připravena za jeho redakce na základě referátů, přednesených na I. sjezdu. V r. 1962 byl Dr. Rechčigl zvolen předsedou publikační komise SVU. V této funkci pracuje nyní na sborníku II. sjezdu.

Dr. Rechčigl je členem mnoha vědeckých organizací a čestným členem / Fellow / Americké společnosti pro vědecký pokrok. Je patrně nejmladší pracovník, k němuž se dostalo této pocty.

POŠRAMOCENÁ PŘIROZENOST JANA DRDY

Jan Drda, původně spisovatel a později dogmatik slavil padesátiny. Slávy bylo málo, neboť literární činnost autora autobiografického románu Putování Petra Sedmilháře je dosud v příliž živé paměti. Avšak Jan Pilař v Literárních novinách č. 14 napsal tuto eulogii:

"Vlasatý jako Bacchus, s duší křehkou jako chlapec, s optimismem pohádkově rozděleným na boj mluvčích socialistické inteligence. Přijal tuto úlohu, na čas

Jarní "special"

od 291.- dolarů

(Loď tam a zpět)

AIR & OCEAN TRAVEL CENTRE LTD.

1 ADELAIDE ST. E.,

(roh Yonge St.)

TORONTO

EM 3-8888 (4 linky)

KAREL BUZEK,

Notář.

VÍTE PROČ

P R Á V Ě

KAMPELIČKA

může Vám poskytnouti nejen

V Ý H O D N Ý Ú V Ě R

nýbrž i

přátelskou radu ve Vašich finančních záležitostech?

VSTUPE DO ŘAD NAŠEHO ČLENSTVA

jež se na podkladě zákonných předpisů provincie Ontario plně podílí na zisku tohoto krajanského lidového peněžního ústavu a rovnoprávně svými hlasy rozhoduje o jeho správě!

CZECHOSLOVAK /TORONTO/ CREDIT UNION

Pondělí a středa 7-9 večer

Sobota dopoledne, 10-1

ZE SVĚTA

Státy za železnou oponou se čím dále tím více stávají dostatečným západním turistů. V Československu bylo vloni více jak 75.000 turistů ze západu. Bulharsko, které postavilo moderní hotely v lázeňských městech kolem Černého moře, mělo více jak jeden milion turistů, z čehož polovička byla ze západu—oproti osmi tisícům západních turistů v r. 1960. A jugoslávský parlament nedávno odhlasoval zákon, podle něhož je nyní možné soukromé vlastnictví hotelů a restaurací, pensionů a kaváren—a to jen proto, aby se přilákali západní turisté. Turistika je—vedle obchodování se západem—druhým největším zdrojem tvrdé valuty pro všechny státy komunistického bloku.

Západoněmecká firma Didier Werke postaví v Sovětském svazu továrnu na výrobu umělého hnojiva s roční kapacitou 460.000 tun. S výrobou bude započato v r. 1967.

Kuba dluží Sovětskému svazu kolem 343 milionů rublů, což při oficiálním kursu činí přibližně 377 milionů dolarů.

První stávkou v komunistickém Maďarsku vyvolalo 18 manekýnek když jim bylo oznámeno snížení platu. Místo svého zaměstnání opustily přes vyhrůžky, že jim bude odňato povolení provádět toto zaměstnání.

SOKOL MONTREAL

Valná hromada zvolila 27. února 1965 tyto činnovníky pro nové období:

Starosta: Fr. Vidlák, místo-sta-B. Falta, náčelník: Standa Skála, náčelnice: E. Pospíšilová, vzdělávatel: V. Chochol, jednatel: Z. Dobrovolný, pokladník: M. Sherlová, z. b. ref.: Tonda Dojáček, členové výboru: Z. Kentová, V. Faltová, A. Vidlák, S. Zichermanová, F. Bartoš, L. Fogl, V. Pospíšil, Petr Dojáček, Pavel Vidlák.

Zimní hry Kanadského Sokola byly pořádány naší Jednotou 20. února v St. Theodore na "Sokolském údolí" za účasti jednot Toronto 2 a Montreal. Jednota Montreal vyhrála závody mužstev o putovní pohár a též zápas v košťatové. V pořadí jednotlivců: 1. Vašek Mězl, Mtl., 2. L. Hudovnik, Tor., a Petr Vidlák, Mtl., 4.K. Klubal, Tor., 5. Jiří Hanuš, Mtl., 6. Pavel Vidlák.

Tělocvičné Přebory Zactva se po prvé budou konat 1. května 1965 v Town of Mount Royal High School. Žáci a žákyně od 5 do 13 roků závodí na nářadí v povinných sestavách sestavených br. náč. Stándou Skálou. Vítězové obdrží krásné pohárky a Diplomy. O závody je velký zájem a žáci a žákyně pilně nacvičují v tělocvičně a ti pilnější i doma, na kobereci za pomoci rodičů. Zdá se že budoucnost naší Jednoty a Sokolstva vůbec je na dobré cestě ve druhém století Sokolstva.

Bratři se též pilně připravují na zájezdy do Toronta na Národní Závody Kanadského Sokola ve dnech 23-24. května, a Chicaga na Slet v červnu.

KDE JE LÍP

Naším čtenářům je známo, že někteří z čs. "odskočenců" v Halifaxu, požádali sice Kanadu o politický azyl, ale hned potom usilovali na americkém konsulu o emigraci do Ameriky. Během besedy s novými přistěhovalci, kterou minulý týden uspořádal Dámský odbor ČSNS v Torontě, vyšlo také na jevo, že i p. architekt Brabenec si v Kanadě podal žádost o vystěhování do USA. Nakládá se otázka: kde je líp? V Americe či v Kanadě?

Odpověď není jednoznačná. Z výkazu ministerstva přistěhovalectví za rok 1964 je zřejmé, že se do Kanady přistěhovalo kolem 20.000 Američanů. Jsou mezi nimi lidé s odbornými znalostmi, kteří sem přišli za lepší budoucností, i pensisté, které unavilo bláznivé tempo amerického života. Lidé z Kalifornie, kteří tvrdí, že tam nemohli najít práci a že je netěšilo stát v dlouhých frontách na pracovních úřadech. Je pravda na druhé straně, že hodně Kanadánů emigrovalo zase do Ameriky. Pokud se nedostali do napětí vyvolaného bojem černochů o hlasovací rovnoprávnost na americkém jihu, v Americe jsou spokojeni a pochvalují si život tam.

Podle životní úrovně je Amerika stále první ve světě, o kousek za ní je Švédsko a pak hned Kanada. Avšak i americký prezident vyhlásil nedávno válku proti bídě a minulý týden boj chudobě také vyhlásil náš p. ministerský předseda Pearson. Bylo totiž zjištěno, že jak v USA, tak v Kanadě, jsou oblasti, kde lidé žijí v poměrně bídě.

Jak se vede našim uprchlíkům v Kanadě a v Americe? Po počátečních těžkostech způsobených neznalostí jazyka a zdejších pracovních metod v různých odvětvích, si naši lidé vedou dobře. Ale kdo je esmolář a nedovede se přispůsobit, tomu je zle, jak zde, tak v USA. Někdy navíc upadne člověk do neštěstí nebo onemocnění a tu je třeba pomoci rukou našich krajských organizací. V Torontě tuto funkci s úspěchem zastává Dámský odbor místní odbočky ČSNS. Jakmile si ověří, že je potřeba naléhavá, poskytne ji a tím pomáhá účinněji, neboť, kdo rychle dává, dvakrát dává.

Ačkoliv mají naši noví přistěhovalci v Kanadě všelijaké problémy, přece si nepamätujeme případ, že by sem někdo z uprchlického tábora přijel a pak se dobrovolně do tábora v Evropě vrátil. A to se stalo v případě krájan Jana Váchy, který žil krátce v New Yorku a je nyní zase v táboře Capua v Itálii.

O Janu Váchovi nám do redakce začátkem dubna t.r. napsal náš čtenář J.M. z Midletown, Delaware. Napsal m.j.: "Dostal jsem ve dvou dnech dva katastrofální dopisy od přítele J. Váchy, ve kterých píše, že jeho situace vyžaduje už jenom dvou věcí: buď se vrátit do uprchlického tábora v Itálii anebo se vrátit do ČSSR (výnos rozsudků tam známe). Jan Vácha je 33 letý, velmi inteligentní člověk, ovládající dobře angličtinu, němčinu a francouzštinu. V Itálii tlumočil celé české skupině a i Jugoslávům-uprchlíkům pomocí španělštiny a italštiny. V italském uprchlickém táboře pracoval jako tlumočník v kanceláři zástupce Vysokého komisaře OSN. Má značné potíže v New Yorku s nohama a očima, nevydrží celý den stát či chodit a psát v umělém světle, jak to na něm vyžadovali v Plaza Hotelu a v Sabena, kde krátce pracoval. V USA nemá nikoho a nemá se komu se svými problémy svěřit. Je nyní bez práce a jeho skřovně prostředky se rapidně tenčí."

Bez prodlení jsme na případ upozornili dvě organizace v New Yorku: American Fund for Czechoslovak Refugees a Women's Council of Free Czechoslovakia. Není nám známo, kdy se zástupci těchto organizací pokusí o zázkrok ve prospěch Jana Váchy. Čtenář J.M. nám však minulý týden sdělil, že se Jan Vácha vrátil do uprchlického tábora v Itálii.

Jak mu asi bylo, kdy se trpky

HLAS AMERICKÉHO TISKU

Výňatky z článku: "National Security" (Brig. Gen. J. D. Hittle, Veterans of Foreign Wars Magazine.)

Spěch, s jakým západní demokracie a obchodní kruhy se snaží navázat obchodní styk s komunisty, vede k závěru, že příjmenější chování Rusů se Kremlu vyplácí.

Pod vedením komunistů je hospodářství v zemích za železnou oponou zamořeno nepřemožitelnými problémy. Důvody pro to není těžké nalézt: komunismus ztratil všechna morální a ekonomická pravidla. Vše se musí podřítit komunistickému cíli - podmanit svět. To ovšem znamená zničení Spojených států a svobody v celém světě.

Válečný průmysl měl přednost před zemědělstvím - a výsledek toho bylo vidět ve stále krizi v zemědělství a ve špatném zásobování lidu. Tady jsme mohli být svědky úpadku komunistického systému: To bylo to, v co západ doufal, na co čekal. Předvídal se, že úpadek v zásobování přinutí Kreml ku změně politiky, že se bude klást větší důraz na chléb než na bomby a že to bude ku prospěchu celého světa.

Co se však stalo? Spojené státy Kreml z těchto nesnází vysvobodily zásluhou subvencovaného obilí. Byl to produkt našeho systému, založeného na svobodě a hodnotě jednotlivce, který Kreml chce zničit, který komunismus o-svobodil z placení plné pokuty za jeho morální a ekonomické přestupky.

Prodej tohoto obilí Kremlu potvrdil také ještě něco jiného, a sice to, co komunisté již dávno věděli: že sobodný svět komunismu dodá vše, co komunismus bude potřebovat. V posledních měsících Kreml rozšířil svoji nákupní listinu a činnost. Svobodný svět mu nyní dodává i zařízení do chemických továren.

Tento spěch těžit z obchodování s komunisty není pro komunisty překvapením, to je to, co Lenin předvídal. Pro ziskuchtivý západ má však komunismus tento plán: dnes vám zaplatíme hotově ale zítra budeme chtít Vaše hlavy.

Je to opravdu podivná situace. Západ, odsouzený komunisty k zániku nedělá nic, aby plán komunistů překazil.

ALEŠ KUBIK

PŘEDSTAVUJE

(ve světoznámé Barandovské barvě - zábavná veselohra oděhrávaná v Praze a okolí)

PRVNÍ VÝHRA

(krásná, barevná cesta od Černého Lesa do historické Vídně - Walt Disney produkce)

MODRÝ DUNAJ

V NEDĚLI 16 KVĚTNA 7:30 p. m.

V BRIGHTON THEATRE

(Roncesvalles - Galley Ave.)
VSTUPNÉ: \$ 1.25 Studenti \$ 0.75
Děti \$ .50
Pro bližší informace volejte 924 - 1553

VEŠKERÉ OPRAVY

chestofieldů a čalouněného nábytku provede Vám

PAVEL ČERNÝ

ROZPOČTY ZDARMA

Volejte po 5 hod. večer 537-5592

z Ameriky vracel a jak asi přijali jeho návrat do tábora ti naši lidé, kteří tam toužebně čekají na visum právě do Ameriky? Je to lidská tragédie a lze jen litovat, že se o tomto případu naše krajské organizace v USA včas nedověděly.

CHCETE PRODAT NEBO KOUPIŤ DĚM
INVESTUJTE DO BUDOV, KTERÉ VÁM ZARUČÍ
DOBŘÍ PŘÍJEM

Veškeré Informace Spojené s
Real Estate Business Vám Podá

VOLEJTE Paní V. KLÍMOVÁ 927 - 4503

C. A. JONES

Member of Toronto Real Estate
44 ST. CLAIR AVENUE E
TELEPHONE 447 - 8921

Připravujete se na cestu kamkoliv, nebo plánujete pozvat své drahé z Československa?

LETADLEM MIAMI pouze \$154.00
" MEXICO " \$199.00

Zavolejte neb navštivte Mrs. L. VESELY

VESELY & GREBEN
TRAVEL AGENCY

360 Bathurst St.
Toronto 2B
Tel. EM. 3 - 4366

EVROPSKÁ LÉKARNA

posílá

LÉKY DO ČSSR

Rychlé a přesné dodání

HILARY'S DRUG STORE

344 BATHURST ST.

TORONTO

Tel.: EMpire 8-1059

JOHN GREGOR

Dovoluje si oznámiti, že opět

provádí veškerý Plumbing

Heating, opravy a nové

práce, pod firmou

QUALITY PLUMBING & HEATING

COMPANY

Volejte LE 3-8396

VÝNOSNÉ ULOŽENÍ

PENEŽNÍCH ÚSPOR

DOMY obytné a obchodní

TOVARNÍ OBJEKTY pronajaté

S. REDINA

Real Estate

723 DOVERCOURT RD., TORONTO 4.
LE 6-7898

ODHALENÍ PAMÁTKY TABULE

Dr. V. CLEMENTISOVI

"Rehabilitácia" obeti stalinismu postupuje s trápou liknavostí nielen v Čechách, kde sa o nej skoro ani nedá hovoriť, ale aj na Slovensku. Nedávno sme uverili v Čs. zpravodaji otriasajúcu rozpomienku na kalváriu, ktorou prešiel dr. Clementis a jeho manželka Lída. Ako trpko a neuspokojivo pôsob. popri tomto dokumente krátka zpráva bratislavského rozhlasu zo 16. apríla:

"Na námestí Slovenského národného povstania v Bratislave, v dome, kde žil a pôsobil v rokoch 1930-1938 dr. Vladimír Clementis, bol dnes slávnostný akt odhalenia pamätnej tabule. Život a dielo dr. Vladimíra Clementisa, zaslúžilého funkcionára KSČ, štátnika ľudovodemokratickej Čs. republiky a významného kultúr-

PROCK INSURANCE AGENCY

14 Conrad Avenue

Toronto 4

Tel. 537 - 2631

AUTO - POŽAR - BONDY

Dopravní a všeobecné pojištění

Výhodnější a levnější podmínky

Auto - financování

neho pracovníka, zhodnotil při tejto príležitosti poslanec Národného zhromaždenia, predseda mestského národného výboru inž. architekt Milán Hladký. Na slávnostnom akte, ktorý sa skončil Internacionálou, sa zúčastnila manželka, Lída Clementisová, príbuzní, zástupcovia mesta a ďalšia verejnosť."

A to je prípad komunistu Vladimíra Clementisa. Kedy sadočkajú "rehabilitácie" tie obete retnika ľudovodemokratickej Čs. žimu, ktoré "nemali tú česť" byť do posledného dychu verné KSČ?

MĚSTO TORONTO

DAŇ Z OBCHODU

Výměry daně z obchodu na rok 1965 byly rozeslány podle ustanovení Výměrového zákona a podle nařízení číslo 22435 schváleného městskou radou 12. dubna 1965.

STŘEDA 12. KVĚTNA 1965

je posledním dnem pro zaplacení daně bez přírážek.

Celou daň můžete zaplatit v ktrékoli odbočce bank v Metro-politní oblasti, ale pouze do dne splatnosti daní. (Banky účtují malý poplatek za tuto službu.)

PLACENÍ DANÍ

Cheete-li potvrzení o předepla cení daní musíte daň zaplatiti na radnici buď osobně aneb poštou.

Šeky nebo Money Orders, splatné ve stejném kursu v Torontě můžete na radnici poslat poštou. Láskavě si přečtete pokyny, které Vám byly poslány zároveň s daňovým výměrem.

Úřední hodiny 8.30 a.A.M. do 4.30 P.M. v sobotu zavřeno.

W. M. CAMPBELL
městský pokladník

L. LUNSKÝ, OPTIK

Prohlídky očí

Zhotovení brýlí

Prvotřídní kvalita

Hovoříme česky

470 COLLEGE ST., TORONTO
WA 1-3924

VAROSLAV HUEBER

ADVOKÁT a NOTAR

347 BAY STREET

Suite 210

Toronto 1

Tels.: EMpire 8-5536 - 927-1196